

KAD RUDZUS PĻAUJ

V.Ozola horeogrāfija, Gunāra Ordelovska muzikālā apdare

Dejas apraksts dots 8 pāriem, bet tajā var piedalīties arī citāds pāru skaits, kas dalās ar divi.

Deja veidota, izmantojot folkloras materiālus. Pirmajā daļā iezīmējas lauku darba process – darbinieku locīšanās rudzu pļaujas laikā. Dejas otrajā daļā – polka – prieks par paveikto darbu.

Pirmo reizi deju „Kad rudzus pļauj” iestudēta 1989. gadā vidējās paaudzes deju kolektīvam Platones pagastā. Dejota X Deju svētkos 1990. g. Zemgales uzvedumā „Rudzu druva priecājās”.

Dejas sākumā dejojāji pa pāriem stāv dārziņā. Puiši ir ar skatu, meitas ar muguru pret centru. Rokas leņķā sadotas. Partneriem sadotas labās rokas, kreisā roka sadota ar kaimiņu dejojāju (1. zīm.).

PIRMAIS GĀJIENS

Mūz. 1. daļa, (16 t.). Spēlē palēnā tempā.

1. – 2.t. – Dejojāji ar 4 pieliciena soļiem (solis sānis + pieliek otru kāju) virzās dārziņā dejas ceļa virzienā.
Puiši sāk ar labo, meitas ar kreiso kāju.
- 3.t. – Stāvot uz vietas, auguma augšdaļu noliec zemu uz priekšu (puiši uz centru, meitas uz āru). Pēc tam augumu atkal iztaisno.
- 4.t. – Noliecas un iztaisnojas vēlreiz.
5. – 6.t. – Atkārto 1. – 4. t. darbību, tikai tagad dārziņš virzās dejas ceļam pretējā virzienā.
7. – 8.t. – Visi noliecas vienu reizi, pēc tam ar 3 kāju piesitieniem pāra dejojāji pagriežas ar skatu viens pret otru un sadod sānis stieptas rokas.
9. – 10.t. – Pāri dārziņā ar 4 pieliciena soļiem virzās uz apļa centru (2. zīm.).
11. – 12.t. – Satvērienu nemainot, dejojāji pa pāriem auguma augšdaļu noliec sānis uz centru un iztaisno. Centra virzienā sadotās rokas vēzē uz leju, ārējās – uz augšu. Locīšanos atkārto vēlreiz.
13. – 14.t. – Ar 4 pieliciena soļiem virzās no centra uz āru.
15. – 16.t. – Pāri noliecas vienreiz no centra uz āru, pēc tam ar 3 kāju piesitieniem viens no otra nedaudz atkāpjas. Rokas ieliek sānos.

OTRAIS GĀJIENS

Mūz. 2. daļa (16 t.). Polkas tempā.

- 1.t. – Dejojāji pa pāriem aplī ar skatu viens pret otru, sākot ar labo kāju, izpilda 2 palēciena soļus uz vietas. Vienlaicīgi 2 reizes sasit plaukostas (labās rokas plaukstu vispirms vēzē uz leju, pēc tam uz augšu).
2. – 3.t. – Pāri ar 3 polkas soļiem, sākot ar labo kāju, griežas uz vietas labo elkoņu satvērienā (ar pusotru apgriezieni nonāk pretējās vietās).
- 5.t. – Divi palēciena soļi uz vietas, sākot ar kreiso kāju, vienlaicīgi 2 reizes sasit plaukostas (kreisās rokas plaukstu vēzē uz leju, uz augšu).

6. – 8.t. – Ar 3 polkas soļiem griežas uz vietas pa pāriem kreiso elkoņu satvērienā (atkal pusotrs apgriezieni).
8. t. beigās visi dejotāji nostājas ar skatu uz centru un sadod rokas dārziņā.
- 9.t. – Izpildot uz vietas 2 palēciena soļus, sākot ar labo kāju, sadotās rokas strauji vēzē uz leju, pēc tam uz augšu.
10. – 12.t. – Ar 3 polkas soļiem, dārziņu sašaurinot, dejotāji strauji dodas uz centru.
- 13.t. – Divi palēciena soļi uz vietas, sākot ar kreiso kāju. Sadotās rokas vēzē uz leju, uz augšu.
14. – 16.t. – Ar 3 polkas soļiem, skatuves malās dārziņā atlaižot rokas, atmuguriski atkāpjoties, veido līnijas skatuves priekšplānā un dibenplānā (3.zīm.). gājiens beigās nostājas kā parādīts 4. zīmējumā. Rokas priekšā sadotas.

TREŠAIS GĀJIENS

Mūzikas 1. daļa (16 t.)

1. – 2.t. – Dejotāji pa pāriem priekšā sadotās rokās ar 4 pielicena soļiem, sākot ar labo kāju, griežas uz vietas dejas ceļa virzienā (pusapgriezieni, nonāk pretējās vietās).
3. – 4.t. – Priekšā sadotās rokas neatlaižot, katrs pāra dejotājs auguma augšdaļu pagriež pa labi, dziļi noliecas uz priekšu + iztaisnojas (partneriem kreisie sāni kopā). – Pēc tam, pagriežot auguma augšdaļu pa kreisi, noliecas ar labajiem sāniem kopā.
5. – 6.t. – Pāri griežas ar 4 pielicena soļiem, sākot ar kreiso kāju, pa kreisi dejas ceļam pretējā virzienā.
7. – 8.t. – Dejotāji pa pāriem atkal 2 reizes noliecas, - tikai tagad vispirms pa kreisi ar labajiem sāniem kopā, pēc tam pa labi ar kreisajiem sāniem kopā.
9. – 16.t. – Atkārtu pirmā gājiens 9. 16. t. aprakstīto darbību. Tikai tagad nevis dārziņā, bet viena pie otras dodas priekšplānā un dibenplānā esošās līnijas (5.zīm.). Atgriezušies savās vietās, noliecas vienreiz + ar 3 kāju piesitieniem nostājas kā parādīts 6. zīmējumā.

CETRUTAIS GĀJIENS

Mūz. 2. daļa (16 t.) Polkas tempā

1. – 16.t. – Atkārtu otrajā gājiens aprakstīto darbību, tikai tagad gājienu uzsāk līnijās (6.zīm.). 14. – 16. taktī ar 3 polkas soļiem dejotāji, līnijām šķīroties kā parādīts 7. zīmējumā, atmuguriski aiziet uz skatuves malām. Nostājas kā parādīts 8. zīmējumā.

PIEKTAIS GĀJIENS

Mūzikas 1. daļa (16 t.)

1. – 4.t. – Dejotāji ar 4 pielicena soļiem virzās pa labi (8. zīm.). rokas sānos. Katrs pa vienam 2 reizes noliecas.
5. – 8.t. – Ar 4 pielicena soļiem pa kreisi. Noliecas vienu reizi. Pēc tam ar 3 kāju

piesitieniem nostājas pa pāriem kā parādīts 9. zīmējumā. Rokas sadod stieptas sānis.

- 9. – 12.t. – Atkārtο pirmajā gājiēnā 9. – 12. t. aprakstīto darbību, tikai tagad pāri virzās uz vidu no skatuves malām (9.zīm.)
- 13. – 14.t. – Pāri ar 4 pieliciena soļiem virzās uz skatuves malām.
 - 15.t. – Ar 2 soļiem visi pagriežas ar skatu pret skatuves vidu, rokas sadod.
 - 16.t. – Visi sadotās rokās noliec auguma augšdaļu dziļi uz priekšu, iztur pozu.

Seko dejas otrā daļa, ātrākā tempā.

SESTAIS GĀJIENS

Mūzikas 3. daļa (16 t.).

Starpspēles 2 takšu laikā dejotāji, strauji iztaisnojot augumus, 3 reizes sparīgi piesit kājas.

- 1. – 3.t. – Dejotāji ar 3 polkas soļiem (meitas sākot ar labo, puisi ar kreiso kāju) strauji no sānu līnijām veido apli (10.zīm.).
 - 4.t. – Katrs pāris, savas sadotās rokas neatlaižot, ar vienu polkas soli pagriežas pa kreisi – ar seju no centra uz āru. Brīvās rokas ieliek sānos (11.zīm.).
- 5. – 8.t. – Ar 3 polkas soļiem dodas no centra uz āru. 8. taktī, pagriežoties pa kreisi, nostājas kopējā aplī – puisi ar skatu, meitas ar muguru pa dejas ceļu.
- 9. – 10.t. – Dejotāji pa pāriem sānis stieptās rokās ar 2 galopa soļiem dodas uz centru, pēc tam vēl viens solis sānis uz centru, kam seko piesitiens blakus ar otru kāju. Centrā sadotās rokas paceļ.
- 11. – 12.t. – Tāpat – 2 galopa soļi + vēl viens solis + piesitiens ar otru kāju – dejotāji dodas no centra uz āru.
- 13. – 16.t. – Pāri griežas uz vietas ar 4 polkas soļiem labo elkoņu satvērienā. – Gājiēna beigās visi nostājas aplī ar skatu uz centru. Meitas rokas ieliek sānos, puisi – sakrusto uz krūtīm.

SEPTĪTAIS GĀJIENS

Mūzikas 3. daļa (16 t.).

- 1. – 8.t. - Puisi ar skatu uz centru stāv uz vietas. – Meitas ar polkas soli, sākot ar labo kāju, izdejo astotnieku, - vispirms apdejo kaimiņu pāra puisi dejas ceļam pretējā virzienā, pēc tam – savējo pa dejas ceļu (12.zīm.).
- 9. – 16.t. – Atkārtο sestā gājiēna 9. – 16.t. darbību. Šoreiz gājiēna beigās visi nostājas pa pāriem kopējā aplī ar muguru pret centru (13.zīm.). Rokas lejā sadotas.

ASTOTAIS GĀJIENS

Mūzikas 3. daļa (16 t.).

- 1. – 2.t. - Dejotāji, stāvot uz vietas dārzīņā ar muguru uz centru, paceļ sadotās rokas uz

augšu.

3. – 4.t. – Noliecot auguma augšdaļu zemu uz priekšu, sadotās rokas vēzē atpakaļ uz centru, uz augšu.
5. – 6.t. – Dejotāji augumu iztaisno, rokas sadotas lejā.
7. – 8.t. – Puiši, sākot ar labo kāju un rokas ieliekot sānos, - dodas no centra ar 2 soļiem uz āru + 3 kāju piesitieniem nostājas ar skatu pret dejas ceļu (14.zīm.).
Meitas ar polkas soli pagriežas pa labi, - dodas uz centru un, sadodot kreisās rokas, veido saulīti. (14.zīm.).
9. – 16.t. – Meitas centrā, kreisās rokas sadevušas saulītē, ar polkas soli virzās pa dejas ceļu.
Puiši ārējā aplī, sākot ar kreiso kāju, soļo smagnējā solī dejas ceļam pretējā virzienā. Katrā taktī (solī ar kreiso kāju) ar abām rokām izpilda plaušanas vēzienu pa kreisi.

DEVĪTAIS GĀJIENS

Mūzikas 3. daļa (16 t.).

1. – 4.t. - Satiekoties ar savu partneri, griežas ar 4 polkas soļiem labo elkoņu satvērienā.
5. – 8.t. - Puiši dodas dejas ceļam pretējā virzienā pie kaimiņu meitas, meitas – pa DC' pie kaimiņu puiša, - ar 4 polkas soļiem griežas kreiso elkoņu satvērienā.
9. – 12.t. - Galops pa pāriem uz centru, pēc tam uz āru (kā sestā gājienā 9. – 12.t.).
13. – 14.t. - Ar 2 polkas soļiem, griežoties labo elkoņu satvērienā, visi nostājas ciešā dārziņā ar skatu pret centru.
- 15.t. - Divi soļi uz centru.
- 16.t. - Dejotāji sadod rokas (elkoņos liektas) ciešā dārziņā no nutupsias.

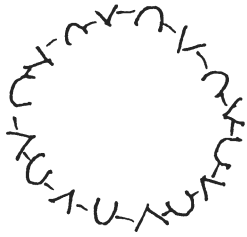
Seko skaitāmais pants:

Kopā jumi kopā,
Lielā gubā,
Pašā klētes dibinā,
Pašā klētes dibinā.

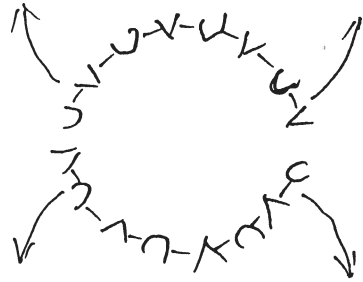
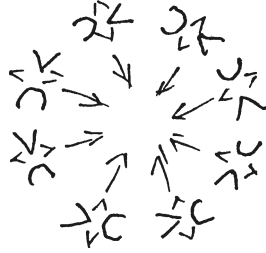
Visi reizē runānot skaitāmpantu, sadotās rokas šūpo uz katru vārdu ritmā līdz.

Pēc dejas „Kad rudzus plauj” labi iederas puišu deja „Spriguļu sišana”. – Tad šo deju nobeidz vairāk skatuves dibenplānā, priekšplānā izskrien viens puišs, nosaucas: „Puiši, sitam spriguļus!” – un seko nākošā deja.

Dejas, kad rudzjus slauj "zimejumi"

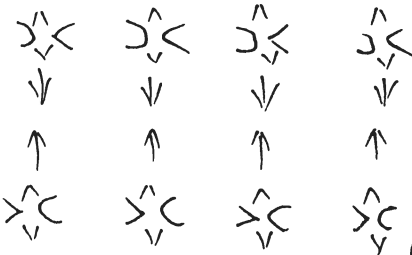
① ②

③ ④

U< V< A< C<

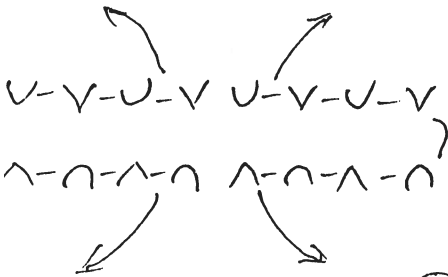
>U >V >A >C

⑤ ⑥

U-V-U-V-U-V-U-V
↓
↑

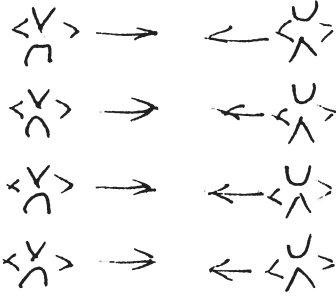
A-A-A-A-A-A-A-A
9.- 12.t.

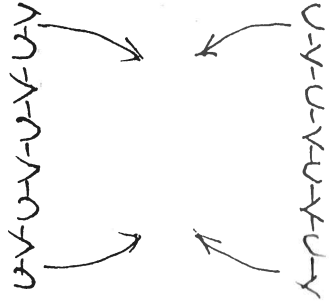
14.- 16.t.

⑦ ⑧

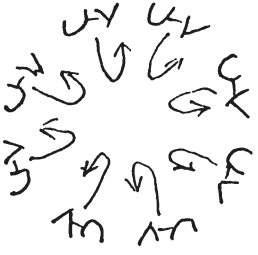
>	↑	>	↑
>	U	>	<
>	V	>	<
>	A	>	<
>	C	>	<
↓		↓	

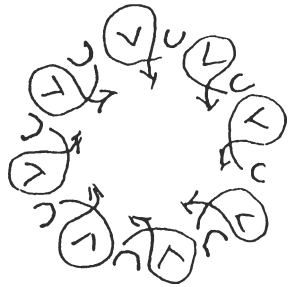
9

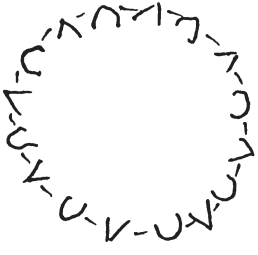
10

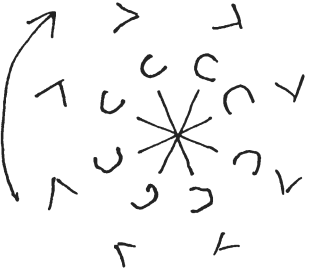
11

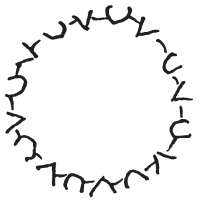
12

13

14

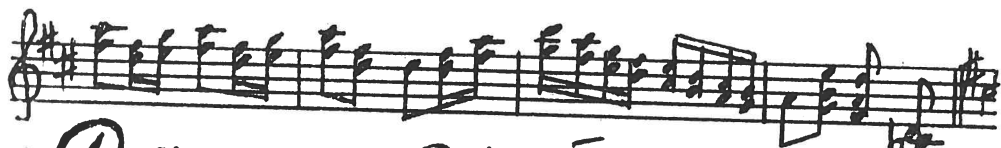
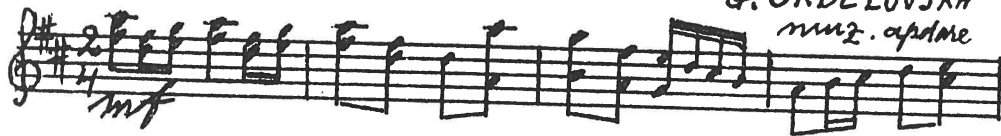

15

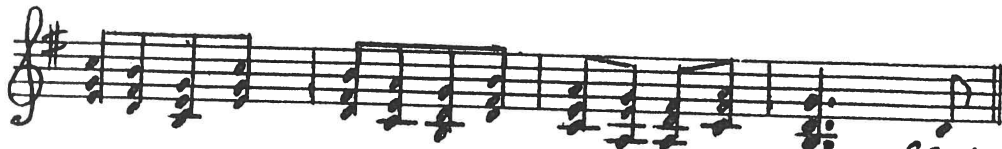
KAD RUDZUS PLAŪJ

Tevads

G. ORDELOVSKA
muz. apdare

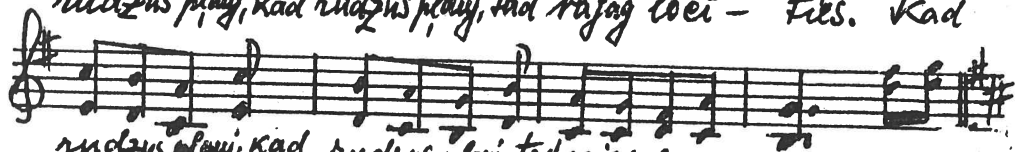

① Mierīgi. 3x Dejots 1 daļa

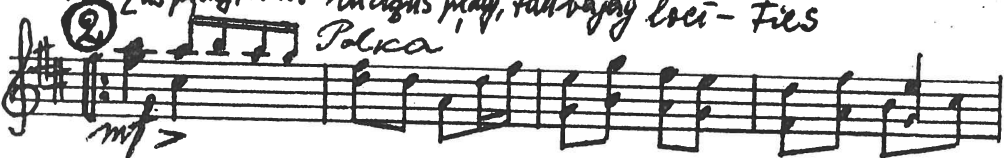

Kad

rudzus plauj, kad rudzus plauj, tad ražag locī - tīs. Kad

rudzus plauj, kad rudzus plauj, tad ražag locī - tīs

Dejas II daļa

♩ 3/4 x

1. Bitīt' liela gudriniece, tā viesiemi medu nes,
Vasariņa laba sieva, tā visiemi maizi dod.
Maizi dod, maizi dod, tā viesiemi maizi dod.

2. Rudzīt's meta zelta vilni
Lielajā tīrumā,
Arājs prieka nevarēja
Maliņāi stāvēdams.
Stāvēdams, stāvēdams,
Maliņāi stāvēdams.

3. Rudzu druva lielījāsi -
Nolīks mana muguriņ',
Nelieliesi, rudzu druva,
Es nopļaušu dziedādams.
Dziedādams, dziedādams,
Es nopļaušu dziedādams.

4. Bitīt' liela gudriniece,
Tā viesiemi medu nes,
Vasariņa laba sieva,
Tā visiemi maizi dod.
Maizi dod, maizi dod,
Tā viesiemi maizi dod.